

XELIÑA FALA GALEGO

Por Valentín Arias López

A Xeliña e unha nena pizparrela. Que naceo nunha aldea, a carón da fermosa vila de Sarria. Vaí xa pra sete anos.

Os pais da Xeliña son galegos. O mesmo que a súa familia toda.

E consideraron moi natural falar ca súa nena na língoa galega que iles adoitan a cotío. A Xeliña, pois, deprendeo a falar na língoa nai dos galegos.

Pesie a que ista determinación dos pais de Xeliña non foi ben vista por moitos. Lémbrome moi ben de un día que estando os pais e a nena nun comerciucho da vila, ó decatarse que a nena falaba galego, moi aflixida e compunxida, chea de lástemas pola nena e de noxos polos pais, escramou a tendeira:

“¡Oh! ¡Y le hablan gallego! Qué pena que no le hablen castellano ¡Con lo riquiña y fina que es la niña! Si fuese un niño, aún pasaba; pero enseñarle gallego a una niña tan guapa...”

O tempo foi pasando. Deica que a Xeliña tivo catro anos. Enton, seu pai fixolle ver que cada pobo ten a súa língoa. E que compre coñecer moitas língoas pra se entender con moita xente. En conseqüencia, acordaron falar todos castelán perante unhos días pra que a nena adeprendera ista língoa; a mais da galega que xa coñecía. No entendemento que mais adiante farano igoal ca francesa. E tamén con algunhas outras língoas.

Cando andaba nos cinco anos, a Xeliña emprenciou a ir a escola coma tódolos nenos.

Hoxe, que anda nos sete como xa queda dito, prégalle a seu pai que merque contos pra ila lelós. En galego e mais en castelán. Por certo que gusta moito dos nomeados: “A filla do rei”, “Graumillo”, “Polo mar van as sardiñas”, “Blanca Nieves”, “Ricitos de oro”, “Patito feo”...

Eu, que coñezo a ista nena dendesde que naceo, son testigo que niste intre —cos seus seis anos recen estrenados— a Xeliña “domina” a língoa castelán como calquer outra nena (da súa idade, intelixencia e condición social semellantes) que falara sempre non mais que na língoa de Castela. E mais “domina” tamén a língoa galega de igoal xeito.

Co que, eu entendo, non se atopa en inferioridá de condicións a Xeliña. Se non, mais ben, todo o contrario:

Por unha banda, entenderase cos cento cincoenta millós de persoas castelán falantes que somos no mundo. I entenderase, asemada, cos cen mil milleiros de portugueses e brasileiros, cuia língoa nai e a portuguesa; ó cabo tan perto ista da galega aínda que antre portugueses e galegos non hai custión por mor da língoa.

De outra banda, teño pre min que a Xeliña e un pouco menos rutineira no adprendemento lingüístico do que os rapaces monolingües; pois está arreo a facer comparanzas antre as dúas língoas que ila coñece, reflexionando constantemente sobor dilas.

I e ben sabido que e mais doado adprender unha nova língoa cantas mais língoas se coñecen. A quen fala sete idiomas cústalle menos traballo deprender o oitavo do que lle custa deprender o terceiro ó que fala tan soio dous. E, por isto, a Xeliña que xa coñece duas língoas —a galega i a castelán— terá unha miaxa mais de facilidade pra adprender outras que si coñecera non mais a língoa de Castela, poñamos por caso.

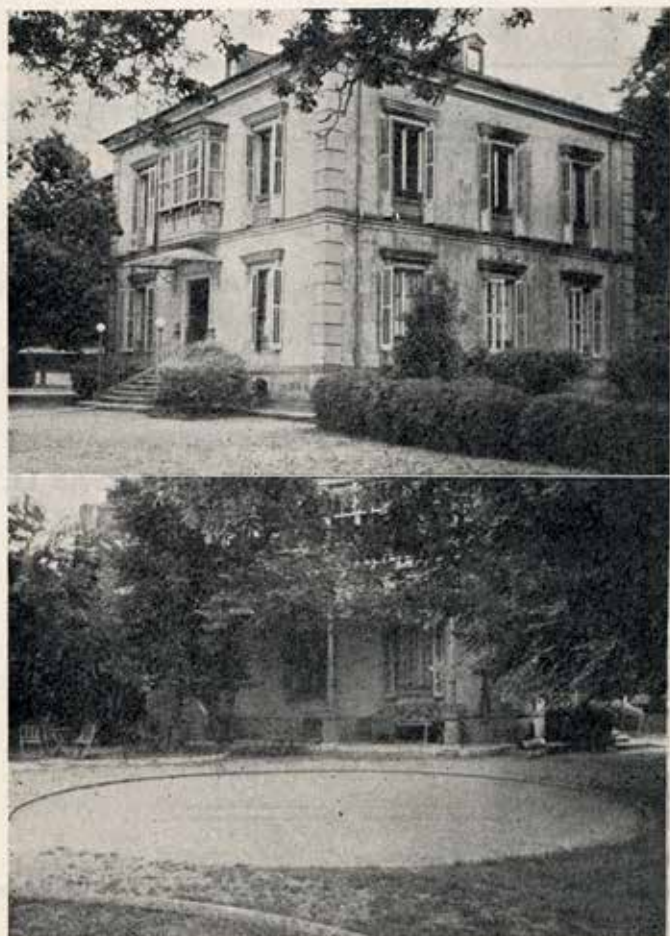
Ademais, compre que non esquezamos que xustamente a língoa e o meirande logro coletivo de un pobo. Aquilo que lle da carácter. O pobo

que renunciase a súa lingua renunciaría ó seu mesmo ser. E coste que non e doado pra ninguén conquistar o ser de outro. Polo que, quen renuncia a súa lingua normalmente renuncia a "ser".

E chegados eiquí, eu prégoles un favor: Non se teña o dito por louvanza ou defensa da nosa lingua galega. Porque non e preciso. A lingua galega e dabondo louvada polos alleos que establecen contaito con ela Exa que ila soña tense defendido a o longo dos moitos séculos en que foi obrigada a o silencio, anoxada e asoballada por todos, coido que sóbralle azos pra sobrevivir por moitos séculos mais. Aínda que lles doia os comodós que laían por unha lingua universal, única, quenes, dito seia ó paso, non haberán de conquistar seu antoxo pois aínda que isa se dera, sería unha metalíngua e por ila non poderían as línguas deixar de eisistir.

En vista do dito, nistes días de festa maior en Sarria preguémoslle a o San Xoan noso padroeiro que faga unha chisca de lus nos miolos de cantos galegos —por consideralo mais "fino"— privan a os seus fillos das recoñecidas e indubidabres ventaxas que ten pra istes adeprenderen a falar na lingua galega.

En Lugo, polo San Xoan de 1.968

Edificio y Pista de Balle "La Unión"

(Estudio Foto Julio)